

Współrzędne: Szerokość - 53.152394, Długość - 22.979579

Dzisiaj niewiele już osób pamięta, albo nie chce pamiętać jak "ważny" dla Białegostoku i Choroszczu był rok 1973. Ważny był również dla letniego pałacu Branickich, po prostu nagle musiał zostać ukończony. W roku tym odbyły się tzw. Centralne Dożynki, a szybko odbudowany pałacyk stał się rezydencją Edwarda Gierka, który zawitał na te uroczystości. Szkoda, że zabrakło później sił by kontynuować dzieło odbudowy, a plany były ambitne. Artykuły prasowe donosiły, o rychłym uzupełnieniu zabudowy o dwa trzykondygnacyjne pawilony boczne, które stanowiły część założenia z okresu Hetmana. Zrekonstruowany wraz z pawilonami i uporządkowany miał zostać park. Pawilonów nie odbudowano, założenie parkowe dzięki wspianiałemu rozplanowaniu obroniło się same, ale w budynku głównym działa naprawdę niezłe, jak na polskie warunki, muzeum wnętrz pałacowych. Historia pałacu jest jednak dłuższa i warto kilka słów o niej powiedzieć.

Rezydencja w Choroszczu zaczęła powstawać w okresie, kiedy w Europie stało się modne posiadanie wiejskich posiadłości położonych w niewielkiej odległości od głównych siedzib magnackich. Około 1757 r Branicki rozpoczyna budowę pałacyku, położonego na sztucznej wyspie oraz dwóch najpierw niewielkich, a następnie w latach 1760-63 rozbudowanych do trzech kondygnacji pawilonów, gościnnego i kuchennego. Przy bramie wjazdowej powstaje kordegarda i domek zarządcy. Całość zostaje uzupełniona wspianiałym parkiem zaprojektowanym przez działającego w Polsce francuskiego architekta Pierra Ricaud de Tirregalle, autora m.in. ówczesnej mapy sztychowej Warszawy. Podstawą kompozycji parku była oś widokowa, którą wytyczał 400 metrowy kanał na planie krzyża. Sztynna kompozycja zieleni w okolicach pałacu, przechodziła w przestrzeń lasu. Można się śmiało doszukiwać w tym projekcie pomysłu Canale Grande z Wersalu.

Niestety śmierć Hetmana zatrzymała rozwój rezydencji, a gdy zabrakło również Izabeli Branickiej, całość zaczęła popadać w ruinę. Całkowity upadek nastąpił w roku 1840, kiedy to posiadłość dzierżawi Christian August Moes i buduje w tym miejscu fabrykę włókienniczą. Część zabudowy zostaje zburzona, a park zmienia częściowo swój dawny układ. W roku 1915 pałac staje się własnością powstałego na terenie fabryki szpitala. Nie remontowany, popada w ruinę i w latach 30-tych XX wieku zostaje rozebrany. Po II wojnie światowej zapada decyzja o rekonstrukcji dawnej rezydencji i pomagają w tym "dożynki".

Będąc w okolicy warto zajrzeć do działającego w odbudowanym obiekcie muzeum. Zgromadzone tam eksponaty pozwoliły na rekonstrukcję historycznych wnętrz mieszkalnych.

Należy również pospacerować po parku. Ciągłe są w nim ślady dawnej świetności.

[Aktualne ceny biletów i godziny otwarcia muzeum /KLIKNIJ/](#)

Zespół pałacowy Branickich jest wpisany do rejestru zabytków:

- pałac, 2 poł. XVIII, po 1956, nr rej.: 41 (47) z 22.03.1956
- park, 1725-63, 2 poł. XIX, nr rej.: 42 (48) z 22.03.1956 oraz A-30 z 24.09.2002